

CREATIEF MET BONUSSEN

Commissarissen trokken dit jaar hun trukendoos open om bonussen te kunnen blijven uitkeren. Zo blijkt uit de beloningsparagrafen in de jaarverslagen.

TEKST: JASPER JANSEN EN DAVID TOMIC

Een analyse van beloningsverslagen leert dat commissarissen scheutig zijn met het toekennen van allerhande bonussen aan bestuurders. Teruglopende omzetcijfers of bedrijfswinsten blijken geenszins een belemmering voor een forse beloning. Bonusdoelstellingen worden tussentijds aangepast of bestuurders krijgen een retentiebonus toegekend om te 'voorkomen' dat zij opstappen. Ook de gegarandeerde bonus, het tekengeld en goudgerande afvloeiingsregelingen zijn weer gesignaleerd. Ten slotte maken commissarissen nog altijd gretig gebruik van hun discretionaire bevoegdheid om de uitkomsten van het beloningsbeleid (opwaarts) te beïnvloeden.

Als doelstellingen naar beneden worden bijgesteld, wordt niet naar buiten gebracht wat de aangepaste criteria dan zijn geworden. Zo sleutelde het toezichthoudend college bij chipmachinefabrikant ASML aan de

bonusdoelstellingen om bestuurders toch uitzicht te laten houden op een "prestatiebeloning". Maar verleidelijker, zeker gezien het huidige anti-bonusklimaat, is het om het verplaatsen van de doelpalen tijdens de wedstrijd binnen de bestuurskamer te houden. Zonder uitzondering blijven de cijfermatige prestatiecriteria voor de cashbonus een goed bewaard geheim tussen commissarissen en bestuurders. Bijvoorbeeld ArcelorMittal, Philips, ASML, Shell, Reed Elsevier en Nutreco keerden aanzienlijke bonussen uit, ondanks mindere operationele prestaties.

DUURZAME BONUSSEN

Opvallend is ook dat bij het opstellen van nieuwe beloningsprogramma's langzaam aan harde targets ingeruild worden voor zachtere factoren. Zo was verfconcern AkzoNobel vorig jaar de eerste Nederlandse beursonderneming die de langetermijnbo-

nus voor 50 procent laat afhangen van haar klassering in de Dow Jones Sustainability Index. Inmiddels hebben ook Shell, ING en DSM aangekondigd een prominente plaats in hun remuneratiebeleid in te willen ruimen voor 'sustainability', zoals de uitstoot van CO₂, klant- en medewerkertevredenheid of het aantal eco-efficiënte producten dat wordt geproduceerd.

De 'groene' bonus oogt sympathiek en is misschien makkelijk te verkopen, maar de werkelijkheid is weerbarstiger. Want kun je nog wel spreken over uitdagende doelstellingen als AkzoNobel in 2006, 2007 en 2008 al respectievelijk op nummer twee, een en twee in de duurzaamheidsindex stond? De indruk wordt gewekt dat eerder gestreefd wordt naar 'duurzaamheid' van bonussen dan van het milieu.

Een overzicht van enkele opmerkelijke speciale vergoedingen uit de recentelijk gepubliceerde beloningsparagrafen. ■

DE VERTREKBONUS

SHELL (LINDA COOK): 18 MILJOEN EURO

Shell maakte begin dit jaar met veel bombarie duidelijk zijn leven te willen beteren. De voorzitter van de beloningscommissie, AkzoNobel-topman Hans Wijers, beloofde beleggers tijdens de door de VEB georganiseerde Dag van de Belegger 2009 "rode oortjes". Maar dat viel tegen toen Wijers medio februari zijn langverwachte inzichten presenteerde. Zo bleef de discretionaire bevoegdheid van commissarissen, die zij al twee jaar op rij misbruikten om onverdiende bonussen uit te keren, overeind.

Met de 'golden parachute' van Linda Cook, die tot mei 2009 de divisie Gas & Power leidde maar plotseling haar afscheid aankondigde, lijkt de olie-gigant zijn goede voornemens niet al te serieus te nemen. Cook ontving ter compensatie van haar

LINDA COOK

royale arbeidsvoorwaarden in 2009 ruim 18 miljoen euro. Enerzijds 8 miljoen euro bestaande uit een jaarsalaris, een bonus en een gouden handdruk, anderzijds een extra storting in haar pensioenpot van 10 miljoen euro.

En deze keer hoefden de commissarissen niet eens gebruik te maken van hun discretionaire bevoegdheid. De spelregels zijn eenvoudigweg in het voordeel van iemand met een Amerikaans paspoort en een Nederlands arbeidscontract. Voor haar riant gouden handdruk mag Cook de Nederlandse kantonrechter bedanken, voor haar pensioenstorting de Amerikaanse wetgever. ■